

وب کاوی عرصہ‌های سلامت

انتخاب از: شاد.دات.کام

دستگاه‌های اجرایی و ستادی یک جامعه و بدین منظور نیز «دولت‌ها» مسؤول نظام سلامت جامعه هستند.

اقتصاددانان، سلامت را یک «کالای ملی» می‌دانند و هزینه‌های سلامت را سرمایه‌گذاری جامعه می‌دانند و اساساً آن‌را هزینه نمی‌پندارند زیرا اعتقاد بر این است که در صورت بروز بیماری، نیروی کار فاقد توان کاری شده و به درآمد ناخالص داخلی آسیب می‌رساند.

جامعه‌شناسان سلامت را «حقی» چون نفس کشیدن برای جامعه می‌دانند و دولت‌ها را ملزم به پرداختن به این مولفه می‌دانند و سه وظیفه بزرگ بر دوش دولت‌ها می‌نهند امنیت، سلامت و آموزش جامعه.

دکتر سید ابوالقاسم موسوی نام و چهره آشنایی دارد. سال‌ها مسؤول سازمان خدمات درمانی کارمندان دولت بود. در نتیجه وقتی مطلبی می‌نویسد هم کارشناسانه است و هم دلسوزانه. از تارنمای asriran.com مطلب «سلامت ایرانی‌ها چقدر برای دولت ارزش دارد» را ملاحظه بفرمایید.

■ سلامت ایرانی‌ها چقدر برای دولت ارزش دارد؟ وقتی جای مردم و دولت در هزینه‌ها عوض می‌شود

بسیاری بر این باورند که سلامت را می‌باید از وزارت بهداشت مطالبه کرد اما واقعیت این است که سلامت پدیده‌ای است حاصل مشارکت تمامی

و خبر بد این که کشور ما در این ارزشیابی نود و ششمین کشور جهان است. به‌عنوان مثال پرداخت هزینه‌های سلامت توسط مردم در کشورهای حوزه خلیج فارس مانند عربستان، کویت، امارات و بحرین بسیار پایین‌تر از ایران است، بدین معنی که دولت‌های آنان، تعهدات بیشتری در قبال سلامت مردمان خود متحمل می‌شوند.

■ چرا این گونه است؟

متأسفانه قیمت خدمات درمانی در ایران بر مبنای «سرانه تحمیل شده» تعیین می‌گردد که این امر باعث می‌شود خدمات، نه تنها قیمت واقعی خود را نداشته باشند بلکه بر مبنای قیمت تمام شده کالا نیز نباشند و عملاً در اجراء، بخش خصوصی از آن تبعیت نکند، در بخش دولتی نیز به علت ارایه ارزان خدمات، این تصور برای مردم ایجاد می‌شود که خدمات ارزان قیمت دارای کیفیت مناسبی نمی‌باشد و همین موضوع باعث نارضایتی هر دو گروه ارایه‌کنندگان و دریافت‌کنندگان خدمات می‌شود و همچنین موجب رویکرد مردم به بخش خصوصی و افزایش هزینه‌هایی چون «زیر میزی» و هزینه‌های دیگر می‌شود.

البته باید توجه داشت که این، تنها یک قسمت از مشکل سلامت در جامعه ماست و آموزش کیفی پزشکان، جلوگیری از مصرف بی‌رویه دارو، اجتناب از درخواست آزمایشات و حتی اعمال جراحی غیرضروری، پوشش کامل اقشار آسیب‌پذیر و ... مسایل دیگری هستند که پرداختن به آن‌ها مجال فراخ‌تر می‌طلبد.

سیاستمداران امروزین دنیا نیز سلامت را یک مولفه سیاسی - اجتماعی می‌دانند که پرداختن به آن، موجب آرامش روحی و امنیت روانی جامعه و ایجاد اعتماد میان توده مردم و دولت رفاه می‌شود.

اما سئوالی که در کشور ما هم‌چنان مطرح است و پاسخ روشن و عملی بدان داده نشده و سرفصل سلامت را به چالش طلبیده است این است: هزینه سلامت را چه کسی باید بپردازد؟ آیا در حوزه سلامت، جایگاهی برای «اقتصاد سلامت» وجود دارد؟

نگاهی به پرداخت هزینه‌های درمان توسط مردم از سال ۱۳۷۴ تا ۱۳۸۵ نشانگر رشد پرداختی مردم در هزینه‌های سلامت و کاهش سهم دولت در آن است و این در حالی است که هم در قانون توسعه چهارم و هم در برنامه چشم‌انداز ۲۰ ساله تاکید قانون‌گذار بر کاهش سهم پرداختی مردم است. براساس قانون برنامه چهارم، فقط باید ۳۰ درصد هزینه‌های سلامت از جیب مردم پرداخت شود و مابقی بر عهده دولت است ولی آمارها، حاکی از معکوس شدن این معادله دارند به گونه‌ای که در سال‌های موصوف، متأسفانه شاهد رشدی بالغ بر ۵۰ تا ۶۵ درصد در هزینه‌های مردم هستیم و حتی درباره پزشکان متخصص حدود ۷۱ درصد هزینه، از جیب مردم پرداخت می‌شود!

بی‌مناسبت نیست اشاره کنیم که یکی از شاخص‌های اندازه‌گیری «عدالت اجتماعی» که هر ساله توسط سازمان ملل بررسی می‌شود، میزان پرداخت هزینه‌های سلامت توسط مردم است که طی آن کشورها در این موضوع رتبه‌بندی می‌شوند

آقای علیرضا مجیدی در سایت خواندنی‌اش با نام «یک پزشک» و با آدرس «1pezeshk.com» اهالی نامدار عرصه سیاست که ریشه در رشته‌های پزشکی دارند را با استفاده از «ویکی‌پدیا» به شرح زیر تحریر کرده است:

■ **پزشکان و سیاست:** در وبلاگ قدیمی‌ام در بلاگر در یکی از پست‌ها لیستی از پزشکانی که وارد سیاست شده بودند، نوشته بودم، چند هفته قبل، بیوگرافی مختصری برای هر یک از این پزشکان سیاست‌مدار بیشتر با استفاده از ویکی‌پدیا نوشتم و به لیست افزودم. بعد از نشر کاغذی این مقاله، مقاله را در قالب این پست، برای مطالعه در وبلاگ می‌گذارم. در آینده اگر فرصتی باشد، لیست مشابهی از «پزشکان ادیب و هنرمند» را خواهم نوشت. آیا باید از یک پزشک، صرفاً «پزشکی» را انتظار داشت؟ شاید دغدغه‌ها و مشغله‌هایی که این روزها پزشکان دارند، ما را تشویق کند که به این سؤال پاسخ مثبت دهیم. اما مروری بر تاریخ نشان می‌دهد که همواره پزشکان در عرصه‌های دیگر علوم و هنر هم فعالیت چشمگیری داشته‌اند و در بسیاری از موارد فراتر از تاثیرگذاری‌شان بر بهداشت و سلامت جامعه توانسته‌اند، نقش‌های اساسی دیگری هم ایفا کنند. جستجویی اندک در مورد فعالیت‌های غیرپزشکی پزشکان، لیستی طولانی از نام پزشکانی را در اختیار ما می‌نهد که در عرصه‌های دیگر فعال بوده‌اند. در این نوشته مروری مختصر داریم بر تعدادی از پزشکانی که وارد دنیای سیاست شده‌اند:

■ **بشار اسد:** ۴۲ ساله، رییس جمهور جمهوری عربی سوریه و پسر رییس جمهور سابق سوریه،

مقایسه سهم مردم (پرداخت از جیب) در بخش سلامت در کشورهای مورد بررسی (به درصد)

۱/۱۳	آمریکا
۸/۱۰	انگلستان
۳/۲۳	اسپانیا
۱۳/۴	سوئد
۵/۱۵	نروژ
۳/۱۷	ژاپن
۲/۳۶	هلند
۲۸	تایلند
۳/۴۴	فیلیپین
۳۱	مالزی
۱/۴۶	اندونزی
۴/۷۰	پاکستان
۴/۱۹	کویت
۷/۸	عمان
۳/۲۲	قطر
۶/۵۲	سوریه
۳/۶	عربستان سعودی
۳/۲۴	بحرین
۴/۵۰	ایران

همان‌طور که می‌بینید در این مقایسه، وضع مردم ایران فقط از پاکستانی‌ها و سوری‌ها بهتر است!

در ۱۱ سپتامبر ۱۹۷۳، رییس جمهور شیلی بود. وی در سال ۱۹۳۳ موفق به کسب مدرک پزشکی از دانشگاه شیلی شد. آئنده در سال ۱۹۳۰ برای یک دوره وزیر بهداشت شیلی شده بود.

■ **امیلو آلوارز مونتالوان:** متولد ۳۱ جولای ۱۹۱۹. وی در سال ۱۹۶۶ وزیر امور خارجه نیکاراگوئه شد، در سال ۱۹۴۶ مدرک پزشکی عمومی خود را از دانشگاه شیلی گرفت و در سال ۱۹۴۹ دوره چشم‌پزشکی خود را در دانشگاه بوینس آیرس به اتمام رساند. مونتالوان در بسیاری از موسسات تحقیقاتی در نقاط مختلف دنیا مانند پاریس، لندن، بریتانیا و نیویورک به تحقیق مشغول بوده است.

■ **آرنولفو آریاس:** وی در سال ۱۹۰۱ در پنونوم، مرکز یکی از استان‌های پاناما به دنیا آمد و در سال ۱۹۸۸ در میامی فلوریدا از دنیا رفت. آریاس، ۳ دوره رییس جمهور پاناما شد ولی هیچ‌گاه نتوانست دوره ریاست جمهوری خود را به اتمام برساند چرا که در هر ۳ دوره با کودتای نظامی از کار برکنار شد. سومین دوره ریاست جمهوری وی در سال ۱۹۶۸ تنها دو هفته طول کشید. وی دوره پزشکی عمومی و دوره تخصصی جراحی خود را در دانشگاه هاروارد طی کرد و بعدها در روانپزشکی، بیماری‌های زنان و بیماری‌های غدد درون‌ریز به ادامه تحصیل پرداخت.

■ **میشل باثلت:** وی رییس جمهور فعلی شیلی است. در واقع او نخستین زنی است که توانسته در تاریخ شیلی به چنین مقامی برسد. در انتخابات سال ۲۰۰۶ شیلی وی با کسب ۵۳/۵ درصد آرا توانست رقیب ثروتمند و توانمندش سباستین پینه‌را را پشت

حافظ اسد. بشار اسد از دانشکده پزشکی دمشق فارغ‌التحصیل شد و در لندن موفق به طی دوره تخصصی چشم‌پزشکی شد. در ابتدا برادر بزرگ‌تر بشار اسد، نامزد جانشینی حافظ اسد بود، ولی مرگ زودهنگام برادر بزرگ‌تر در یک تصادف اتومبیل در سال ۹۴، بشار اسد را به‌عنوان جانشین آینده حافظ اسد مطرح کرد. وی بعد از مرگ پدرش در سال ۲۰۰۰، رییس جمهور سوریه شد.

■ **سید ابراهیم جعفری:** ۶۰ ساله، متولد کربلا، نخست‌وزیر سابق عراق در دولت انتقالی عراق بعد از انتخابات ژانویه ۲۰۰۵، فارغ‌التحصیل از دانشکده پزشکی موصل. در سال ۱۹۸۰ عراق را ترک کرد تا به جنبش مبارزه علیه صدام بپیوندد، وی به نرم سخن گفتن و استفاده از عباراتی از ادبیات کلاسیک عرب در سخنان خود مشهور است.

■ **ایاد علاوی:** ۶۲ ساله، نخست‌وزیر سابق عراق و رهبر جنبش وفاق ملی. ایاد علاوی که پس از سرنگونی رژیم صدام حسین در سال ۲۰۰۳ از سوی نیروهای آمریکایی به‌عنوان یکی از اعضای ۲۵ گانه «مجلس الحکم» شورای حکومت انتقالی عراق انتخاب شده بود، به سمت نخست‌وزیر و اولین رییس دولت عراق پس از صدام حسین برگزیده شد و قدرت را از پل برمر حاکم آمریکایی عراق تحویل گرفت و تا هنگام پیروزی ائتلاف عراق واحد در انتخابات پارلمانی و معرفی ابراهیم جعفری به‌عنوان نخست‌وزیر جدید عراق این سمت را بر عهده داشت. وی در دانشکده پزشکی بغداد، به تحصیل طب پرداخت.

■ **سالوادور آئنده:** متولد ۲۶ جولای ۱۹۰۸، وی از نوامبر ۱۹۷۰ تا زمان مرگش در کودتای پینوشه

■ **مصطفی معین:** متولد ۱۱ فروردین ۱۳۳۱ در نجف آباد، فوق تخصص آلرژی از دانشگاه علوم پزشکی تهران و متخصص بیماری‌های کودکان از دانشگاه شیراز. کاندیدای نهمین دوره انتخابات ریاست جمهوری اسلامی ایران. پزشک و سیاست‌مدار ایرانی با سابقه ۱۰ ساله وزارت علوم ۱۳۸۶ - ۱۳۷۲ و ۱۳۷۶ - ۱۳۸۲ که اولین دوره در دولت اول هاشمی و دومین دوره در دولت خاتمی بوده است.

■ **تبر وازکز Tabare Vazquez:** ۶۷ ساله و رییس جمهور فعلی اروگوئه از مارس ۲۰۰۵. وی متولد مونته ویدئو و یک انکولوژیست است.

■ **ماها تیر محمد:** ۸۷ ساله، نخست‌وزیر سابق مالزی از سال ۱۹۸۱ تا ۲۰۰۳. وی رهبری مالزی را در زمان رشد و جهش سریع اقتصادی به عهده داشت، از طرف پدرش اصلیتی هندی دارد. وی در دانشکده پزشکی کینگ ادوارد در سنگاپور، به تحصیل پزشکی پرداخت.

■ **ارنستو چه گوارا:** وی در سال ۱۹۲۸ در روزاریو آرژانتین به دنیا آمد، در سال ۱۹۴۸ وارد دانشکده پزشکی بوینس آیرس شد و در همین دانشگاه تحصیلات خود را به اتمام رساند. از چه گوارا به‌عنوان یک انقلابی ضدامپریالیسم آمریکا یاد می‌شود که رهبری بسیاری از مبارزات آزادی‌طلبانه را در آمریکای لاتین به عهده داشت. وی دوست بسیار نزدیک فیدل کاسترو رهبر کوبا محسوب می‌شد و تا زمان دستگیری و اعدام توسط نیروهای ویژه بولیوی و عوامل سیا به مبارزات خود ادامه داد.

■ **فرانسیس دوالیه:** رییس جمهور هائیتی از ۱۹۵۷ تا ۱۹۶۴. وی در سال ۱۹۰۷ در پورتو پرنس

سر بگذارد. با وجود این که باسالت علاقه داشت به تحصیل جامعه‌شناسی و اقتصاد بپردازد با تشویق پدرش پزشک شد. وی یک جراح، پزشک اطفال و اپیدمیولوژیست است و مطالعاتی را در استراتژی نظامی هم دارد. ایشان در دولت ریکاردو لاگوس، وزیر امور خارجه و وزیر بهداشت هم بوده است. در سال ۲۰۰۶، مجله فوربس وی را در لیست قدرتمندترین زنان دنیا قرار داد.

■ **علی اکبر ولایتی:** ۶۲ ساله، متولد شمیران، سیاستمدار و پزشک متخصص اطفال. وی در حال حاضر مشاور امور بین‌الملل مقام رهبری است. دکتر ولایتی ۱۶ سال وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران بوده است، یعنی از سال ۱۹۸۱ تا سال ۱۹۹۷. به این ترتیب وی طولانی‌ترین دوره تصدی وزارت امور خارجه را در تاریخ ایران داشته است. وی ۴ دوره وزیر امور خارجه بوده است که ۲ دوره را در دولت مهندس میرحسین موسوی و دو دوره را در دولت آیت اله هاشمی رفسنجانی طی کرده است. دکتر ولایتی در سال ۱۹۷۱، دوره پزشکی عمومی خود را در دانشگاه تهران به پایان رسانید و پس از آن به تحصیل طب اطفال در دانشکده پزشکی جان هاپکینز پرداخت و در سال ۱۹۷۴ در این رشته فارغ‌التحصیل شد.

■ **سید محمد رضا خاتمی:** ۴۸ ساله، متولد اردکان و برادر سید محمد خاتمی پنجمین رییس جمهور ایران. او نخستین دبیر کل حزب مشارکت یکی از احزاب اصلاح‌طلب ایران بوده است. ایشان در انتخابات مجلس ششم با آرای بالا به‌عنوان نماینده مردم تهران انتخاب شد. دکتر خاتمی نفرولوژیست است.

رییس جمهور موقت چین بعد از تشکیل جمهوری چین در سال ۱۹۱۲ بود. وی یکی از نخستین دانش‌آموختگان پزشکی دانشکده پزشکی هنگ‌کنگ بود.

■ **ژان میشل دوپرنارد:** نام وی که با بسیاری از اولین‌های عالم پزشکی همراه است، بیشتر از آنچه باید در پزشکی شناخته شود، در دنیای سیاست مشهور است. او اولین «اولین» خود را در سال ۱۹۷۶ رقم زد، یعنی وقتی که اولین پیوند پانکراس اروپا را انجام داد. ۹ سال بعد او اولین دست را در جهان پیوند زد. وی در سال ۲۰۰۰ برای اولین بار در جهان دو اندام فوقانی برای یک فرد از ناحیه ساعد پیوند زد. او در حال حاضر یکی از قانون‌گذاران مجلس ملی فرانسه است و در واقع نماینده مردم ناحیه رون در شمال شرقی لیون فرانسه است. اما شاید مشهورترین عمل وی، اولین عمل جراحی پیوند صورت باشد که در تاریخ ۱۷ نوامبر ۲۰۰۵ بر روی زنی ۳۸ ساله که صورتش در اثر حمله سگ به شدت آسیب دیده بود، انجام شد.

به دنیا آمد و در ابتدا به‌عنوان یک پزشک در مناطق روستایی مشغول به کار شد. از تلاش وی در این دوران در مبارزه با تیفوس و سایر بیماری‌های واگیر، به نیکی یاد می‌شود. بعد از انتخابات سال ۱۹۵۷ خود را رییس جمهور مادام‌العمر هائیتی معرفی کرد و با دیکتاتوری نظامی و تقویت تشکیلات غیررسمی شبه نظامی به سرکوب مخالفان خود پرداخت، طوری که از دوران رهبری وی به‌عنوان یک دوره پر از اختناق و استبداد یاد می‌شود.

■ **ایمان الظواهری:** وی در سال ۱۹۵۱ در حومه شهر قاهره به دنیا آمد، پدر وی یک داروساز و از یک خانواده دانش‌پرور و عمدتاً پزشک بود. در سال ۱۹۷۸ تحصیلات پزشکی خود را در رشته جراحی در دانشگاه قاهره به پایان رساند. الظواهری از سال ۱۹۹۸ به گروه القاعده پیوست، وی یکی از رهبران اصلی القاعده است و مدت‌ها پزشک شخصی اسامه بن لادن بوده است.

■ **سان یات سن:** از وی به‌عنوان بنیان‌گذار چین مدرن یاد می‌شود. سان یات سن، نخستین

